

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 407/09-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. O., CSc., A. M., Ing. R. M., D. Č., M. S., Ing. M. Z., Ing. I. Z., R. Z., S. D., V. H., R. Š., Ing. C. A., Ing. A. Z., Ing. F. B., CSc., PhDr. D. B., Mgr. M. T. a prof. Ing. P. K., DrSc., všetci bytom B., zastúpených advokátom JUDr. I. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 30/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. O., CSc., A. M., Ing. R. M., D. Č., M. S., Ing. M. Z., Ing. I. Z., R. Z., S. D., V. H., R. Š., Ing. C. A., Ing. A. Z., Ing. F. B., CSc., PhDr. D. B., Mgr. M. T.

a prof. Ing. P. K., DrSc., na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 30/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 30/2003 p r i k a z u j e k o n ať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. O., CSc., A. M., Ing. R. M., D. Č., M. S., Ing. M. Z., Ing. I. Z., R. Z., S. D., V. H., R. Š., Ing. C. A., Ing. A. Z., Ing. F. B., CSc., PhDr. D. B., Mgr. M. T. a prof. Ing. P. K., DrSc., p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume každému po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. J. O., CSc., A. M., Ing. R. M., D. Č., M. S., Ing. M. Z., Ing. I. Z., R. Z., S. D., V. H., R. Š., Ing. C. A., Ing. A. Z., Ing. F. B., CSc., PhDr. D. B., Mgr. M. T. a prof. Ing. P. K., DrSc., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 4 052,43 € (slovom štyritisícpäťdesiatdva eur a štyridsaťtri centov), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. I. S., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 407/09-14 z 10. decembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. O., CSc., A. M., Ing. R. M., D. Č., M. S., Ing. M. Z., Ing. I. Z., R. Z., S. D., V. H., R. Š., Ing. C. A., Ing. A. Z., Ing. F. B., CSc.,

PhDr. D. B., Mgr. M. T. a prof. Ing. P. K., DrSc., všetci bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 30/2003.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia spolu s ďalšími 35 navrhovateľmi (ďalej len „sťažovatelia a spol.“) podali 18. mája 2003 okresnému súdu návrh na určenie povinnosti uzatvoriť zmluvu o prevode nehnuteľnosti proti Hlavnému Mestu Slovenskej republiky Bratislave (ďalej len „odporca v 1. rade“) a mestskej časti Bratislava – Staré Mesto (ďalej len „odporca v 2. rade“, spolu ďalej len „odporcovia“). Podľa slov sťažovateľov: *„Napriek skutočnosti, že od podania návrhu na začatie konania uplynulo viac ako šesť rokov, nedokázal Okresný súd Bratislava I vo veci meritórne rozhodnúť a vec do dnešného dňa nebola právoplatne skončená...“*

Sťažovatelia... obrátili sa dňa 04. 06. 2009 na Okresný súd Bratislava I so sťažnosťou na prietahy v konaní... Predsedníčka Okresného súdu... vo svojej odpovedi... pripustila prietahy v konaní a uistila sťažovateľov, že bol zákonný sudca vyzvaný k prijatiu opatrení na odstránenie vzniknutého stavu...

Napriek... uvedenému ani vyše štyri mesiace od obdržania listu od predsedkyne súdu nedošlo k zjednaniu nápravy a odstráneniu prietáhov v konaní. Vo veci sa nekoná, nebol vytýčený ani žiaden termín pojednávania...

... vo veci sa nekoná a od júna 2009 nemajú ani spätnú väzbu zo súdu v súvislosti so znaleckým posudkom. Ten nie je ešte stále vyhotovený. Len súd má možnosť pri zistení prietáhov v znaleckom dokazovaní pristúpiť k zmene znalca, ak najmä vidí, že ani uloženie poriadkovej pokuty nevedlo k náprave. Keď ale sťažovatelia urgovali súdom ustanoveného znalca, ten im oznámil, že znalecký posudok nie je preto vypracovaný, že peniaze, ktoré zložili sťažovatelia ako navrhovatelia v súdnom konaní ako preddavok znaleckých trov on neobdržal, preto nekoná...

Z nečinnosti súdu profituje najmä odporca, nakoľko zákon č. 182/1993 Z. z. priznáva právo na odkúpenie príľahlého pozemku za zákonom stanovenú cenu... len pôvodným

vlastníkom bytov, no nakoľko došlo k viacerým prevodom bytov, noví vlastníci už nárok na prevod za zvýhodnenú zákonom stanovenú cenu nemajú a tak nepokračujú v súdnom konaní...

... Plynutím času a nečinnosťou súdu dochádza k tomu, že z konania musia vystúpiť viacerí účastníci, nakoľko aktívnu legitimáciu v spore majú len vlastníci bytov. Vznikajú tak sťažovateľom komplikácie spojené s nákladmi, nakoľko nutne mení okruh aktívne legitimovaných a tým aj žalobný návrh...

Sťažovatelia... majú pocit bezradnosti z toho, že sa svojho práva nemôžu domôcť cestou súdu. Je tu obava, že kým sa súd právoplatne skončí, už množstvo z nich nebude môcť byť účastníkom konania či z dôvodu úmrtia alebo predaja bytu inej osobe, nespĺňajúcej nárok na odkúpenie pozemku za zníženú cenu. “

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Bratislava I, pod sp. zn. 22 C 30/03.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 30/03 konal bez zbytočných prieťahov v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd priznáva každému zo sťažovateľov primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.000 €. Okresnému súdu Bratislava I ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľom finančné zadosťučinenie a uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 3023,26 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, pričom trovy je povinný poukázať na účet právneho zástupcu sťažovateľov – JUDr. I. S. ... “

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr. 3109/2010 z 1. októbra 2010 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 13. októbra 2010.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. V ďalšom popísal prehľad procesných úkonov vykonaných v označenom konaní a uviedol:

„S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období 02. 04. 2009 do 24. 11. 2009, období od 08. 12. 2009 do 15. 06. 2010 sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu rozhodovania o odvolaní. Nepatrí do kompetencie predsedníčky Okresného súdu Bratislava I hodnotiť, či v období, keď sa predmetný súdi nachádzal na Krajskom súde v Bratislave bolo predmetné konanie poznačené prietahmi.

Predmetné konanie je poznačené prietahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah. Mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi avšak objektívneho charakteru, nakoľko tieto boli v značnej miere spôsobené nespôlpracou ustanoveného súdneho znalca.

V prípade, že ÚS SR dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom vyjadrení uviedol:

„Okresný súd Bratislava I síce pripúšťa prietahy v konaní v predmetnej veci vedenej na danom súde pod sp. zn. 2 0C 30/2003, no tvrdí, že sú dané objektívneho charakteru. S daným názorom nemožno súhlasiť, súd neodvodzuje dané prietahy ani od vysokého nápadu vecí, no z iných dôvodov, ktoré ale nie sú objektívneho a ospravedlniteľného charakteru. Toho si je vedomý aj daný súd, keď v závere žiada o vzatie do úvahy daných ním uvádzaných skutočností a zmiernenie prípadnej výšky nemajetkovej ujmy.

Mám za to, že Okresný súd Bratislava I svojou nečinnosťou spôsobil, že predmetná vec sa prejednáva na danom súde od 18. 05. 2003 a dodnes nie je právoplatne ukončená, bez nádeje na skoré ukončenie veci. Jedná sa teda o reštančnú vec, viac ako 7 rokov starú,

ktorá ešte nebola prejednaná ani jedenkrát na odvolacom súde čo do merita veci (len čo do ukladania pokút súdnemu znalcovi)...

... minimálne v období 61 mesiacov, teda vyše 5 rokov z celkovej doby trvania súdneho sporu bol Okresný súd Bratislava I nečinný, čo nemožno akceptovať ako objektívne dôvody, súd ani nezdôvodňuje uvedené obdobia svojej nečinnosti, nemožno nečinnosťou znalca v období 2009-2010 zhojiť celú nečinnosť súdu od roku 2003. Okrem toho, ak je pravdivé tvrdenie znalca, že súd mu neposlal požadovaný preddavok na trovy, napriek tomu, že ho sťažovatelia a ďalší navrhovatelia zaplatili, tak aj dané prieťahy v konaní znáša sčasti štát...

Nejedná sa o zložitú vec a sťažovatelia sú súdu súčinní. Napriek tomu sa nevedia domôcť svojho práva na súdne rozhodnutie vo veci. Preto nimi požadovaná výška primeraného zadosťučinenia sa javí skôr ako nižšia (výška 3.000,- EUR na osobu).

Na základe uvedeného uvádzam, že sťažovatelia trvajú na podanej sťažnosti a žiadajú jej vyhovieť v celom rozsahu.“

Právny zástupca sťažovateľov zároveň opravil požadovanú sumu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom na 4 052,43 € a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 22 C 30/2003:

- 5. jún 2003 – okresnému súdu bol doručený návrh sťažovateľov a spol. na určenie povinnosti uzavrieť kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľnosti proti odporcom,
- 23. júl 2003 – okresný súd vyzval sťažovateľov a spol. na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh v sume 200 Sk (pôvodne bol zaplatený v sume 800 Sk),
- 13. august 2003 – sťažovatelia a spol. zaplatili súdny poplatok,
- 16. december 2005 – JUDr. S. J. oznámil okresnému súdu prevzatie právneho zastupovania sťažovateľov a niektorých ďalších navrhovateľov, zároveň požiadal o nariadenie pojednávania,
- 24. apríl 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 21. september 2006,
- 9. máj 2006 – okresný súd uznesením č. k. 22 C 30/03-41 uložil odporcom vyjadriť sa k návrhu na začatie konania a v prípade, že uplatnený nárok v celom rozsahu neuznávajú, aby uviedli rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojili listiny, na ktoré sa odvolávajú, a označili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení,
- 31. máj 2006 – odporca v 2. rade sa vyjadril k návrhu,
- 1. jún 2006 – odporca v 1. rade sa vyjadril k návrhu,
- 22. august 2006 – okresnému súdu boli vrátené poštové zásielky – predvolanie na pojednávanie adresované navrhovateľom M. K., Ing Ľ. S., JUDr. A. V. a E. W. s poznámkou: adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote,
- 16. august 2006 – MUDr. V. M. ako zástupkyňa svojho manžela RNDr. A. M., CSc. (jedného z navrhovateľov), ospravedlnila svoju, ako aj neúčast' svojho manžela na pojednávaní 21. septembra 2006 (z dôvodu doprodu svojho manžela na liečenie), zároveň uviedla, že ona aj jej manžel neprejavili právny záujem na konaní o tejto veci,
- 8. september 2006 – P. K. (jedna z navrhovateľov) ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov, požiadala však o konanie a rozhodnutie v jej

neprítomnosti, rovnako navrhovateľka JUDr. E. H. ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti,

- 21. september 2006 – na pojednávanie sa nedostavilo 39 navrhovateľov (medzi nimi aj niektorí zo sťažovateľov); právny zástupca sťažovateľov uviedol, že upraví petit návrhu vzhľadom na mimosúdne vyriešenie časti sporu; okresný súd sa pokúsil o zmier medzi účastníkmi konania, výsledkom zmierovacieho konania bol návrh účastníkov, že sa pokúsia o mimosúdnu dohodu; zároveň navrhli vykonať súdom ohliadku na mieste; pojednávanie bolo odročené na 9. november 2006, ohliadku na mieste okresný súd nariadil na 11. október 2006; po skončení pojednávania okresný súd vypočul navrhovateľov M. S. a M. S. (z dôvodu, že sa zdržiavajú viac ako 300 km od Bratislavy, preto je pre nich problematické dochádzať sa na pojednávania),

- 11. október 2006 – okresný súd vykonal ohliadku na mieste,

- 6. november 2006 – navrhovatelia Ing. Ľ. S. a JUDr. A. V. zásielky s predvolaním na pojednávanie neprevzali, poznámka pošty: adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote,

- 9. november 2006 – po vyjadreniach právneho zástupcu sťažovateľov a zástupcov odporcov a po výsluchu prítomných navrhovateľov okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľov v lehote 15 dní doručí upravený petit žalobného návrhu a okresný súd zväží potrebu znaleckého dokazovania z odboru geodézie a kartografie,

- 23. november 2006 – právny zástupca sťažovateľov upravil žalobný návrh,

- 21. december 2006 – okresnému súdu bolo doručené „*Odstúpenie od Zmluvy o poskytnutí právnej pomoci*“ E. B. – navrhovateľky v 8. rade – ktorým vypovedala plnú moc JUDr. I. P.,

- 13. február 2007 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby doručil v lehote 10 dní otázku na súdneho znalca,

- 14. február 2007 – okresný súd vyzval právneho zástupcu ostatných navrhovateľov (JUDr. I. P.) a oboch odporcov, aby v lehote 10 dní doručili otázky na súdneho znalca,

- 20. marec 2007 – odporca v 2. rade sa vyjadril k veci (podanie zo 16. marca 2007),

- 22. marec 2007 – právny zástupca sťažovateľov predložil otázky na súdneho znalca, zároveň odporca v 1. rade predložil svoje stanovisko k ustanoveniu súdneho znalca, v ktorom uviedol, že nesúhlasí, aby bol v tomto štádiu konania ustanovený,

- 23. apríl 2007 – odporca v 2. rade žiadal, aby okresný súd vyžiadal príslušné písomné doklady od Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu (spätnú identifikáciu parciel a kópiu katastrálnej mapy na pôvodnú nehnuteľnosť), a to z dôvodu, že odporcovi v 2. rade tieto doklady nemohli byť poskytnuté,
- 9. máj 2007 – okresný súd uznesením č. k. 22 C 30/03-127 nariadil znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru geodézie a kartografie, odvetvia geodézie a vypracovaním znaleckého posudku poveril Ing. J. V., CSc. (ďalej len „súdny znalec“); lehota na vypracovanie znaleckého posudku bola určená na 40 dní od prevzatia súdneho spisu; okresný súd sťažovateľov a spol. zaviazal zaplatiť spoločne a nerozdielne preddavok na trovy spojené so znaleckým dokazovaním v sume 20 000 Sk,
- 13. august 2007 – právny zástupca sťažovateľov požiadal o nariadenie pojednávania,
- 22. august 2007 – súdny znalec prevzal súdny spis,
- 28. august 2007 – sťažovatelia zaplatili preddavok na znalecké dokazovanie,
- 11. jún 2009 – úradný záznam: *„Dňa 11. 6. 2009 som telefonicky zistila, že spis sa nachádza u znalca Ing. J. V., CSc.. Znalec oznámil, že znalecký posudok je v štádiu rozpracovania, nie je dokončený z dôvodu nekomunikácie a nespolupráce sudkyne JUDr. E. H. Znalec žiada o osobné stretnutie s konajúcou sudkyňou. Znalecký posudok súdu nedoručí.“*,
- 15. jún 2009 – okresný súd uznesením uložil súdnemu znalcovi poriadkovú pokutu v sume 200 €, zároveň mu uložil zaslať znalecký posudok okresnému súdu do 15 dní (súdny znalec prevzal toto uznesenie 1. júla 2009),
- 15. júl 2009 – súdny znalec nahliadol do súdneho spisu (náhradného obalu k súdnemu spisu) a prevzal z neho fotokópie,
- 16. júl 2009 – súdny znalec podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 15. júna 2009, ktorým mu bola uložená poriadková pokuta,
- 29. júl 2009 – úradný záznam: *„Dňa 29. 7. 2009 som telefonicky zisťovala, či má znalec Ing. J. V., CSc., spis 22 C/30/2003 u seba a či ho zašle v čo najkratšom čase súdu. Znalec oznámil, že spis má u seba a obratom ho zašle súdu.“*,
- 10. august 2009 – okresný súd vyzval súdneho znalca pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby mu v lehote 3 dní doručil súdny spis,

- 11. september 2009 – okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6. novembra 2009, uložil súdnemu znalcovi poriadkovú pokutu v sume 820 € a zároveň ho vyzval, aby v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia zaslal znalecký posudok spolu so súdnym spisom (zásielka s týmto uznesením adresovaná súdnemu znalcovi bola okresnému súdu vrátená 21. októbra 2009 s poznámkou: zásielka neprevzatá v odbernej lehote),
- 10. november 2009 – okresný súd zaslal na vyjadrenie odporcom odvolanie súdneho znalca proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty,
- 24. november 2009 – súdny spis – náhradný obal k spisu – bol predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o opravnom prostriedku súdneho znalca proti uzneseniu okresného súdu z 15. júna 2009,
- 26. november 2009 – krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 396/2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. februára 2010, zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 22 C 30/2003-NO 9 z 15. júna 2009 tak, že súdnemu znalcovi uložil poriadkovú pokutu v sume 100 €,
- 8. december 2009 – súdny spis (náhradný obal) bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 8. február 2010 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania a súdnemu znalcovi,
- 17. marec 2010 – okresný súd vyzval súdneho znalca, aby v lehote 10 dní predložil súdny spis sp. zn. 22 C 30/2003 spolu s vypracovaným znaleckým posudkom alebo s odôvodnením, prečo nebol vypracovaný,
- 3. máj 2010 – okresný súd uznesením uložil súdnemu znalcovi poriadkovú pokutu v sume 1 640 € a zároveň mu uložil predložiť súdny spis spolu so znaleckým posudkom do 15 dní od doručenia tohto rozhodnutia (súdny znalec prevzal rozhodnutie 14. mája 2010),
- 5. máj 2010 – okresný súd zaslal Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) informáciu o nečinnosti súdneho znalca,
- 24. máj 2010 – súdny znalec nahliadol do súdneho spisu (náhradného obalu súdneho spisu) a zároveň z neho prevzal fotokópie,
- 28. mája 2010 – úradný záznam Mgr. D. D. (zákonná sudkyňa) o tom, že 24. mája 2010 vykonala pohovor so súdnym znalcom, aby vrátil súdny spis aj bez znaleckého posudku, súdny znalec uviedol, že po spracovaní sťažnosti na postup okresného súdu vráti súdny spis do 28. mája 2010,

- 31. máj 2010 – súdny znalec podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 3. mája 2010, ktorým mu bola opätovne uložená poriadková pokuta,
- 4. jún 2010 – zákonná sudkyňa nevyhovela odvolaniu proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky z 3. mája 2010 o uložení poriadkovej pokuty súdnemu znalcovi,
- 15. jún 2010 – okresný súd predložil náhradný obal súdneho spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní súdneho znalca proti uzneseniu z 3. mája 2010,
- 23. jún 2010 – krajský súd uznesením č. k. 11 Co 24/2010-87 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 22 C 30/03-NO 57 z 3. mája 2010,
- 22. júl 2010 – súdny spis (náhradný obal) bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 11. august 2010 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu súdnemu znalcovi,
- 26. augusta 2010 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu súdnemu znalcovi na ďalšiu adresu,
- 31. august 2010 – ministerstvo spravodlivosti oznámilo okresnému súdu, že súdny znalec bol rozhodnutím ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky č. 15 812/2009-51/RK z 2. decembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. decembra 2009, vyčiarknutý zo zoznamu znalcov a od uvedeného dátumu nie je oprávnený na výkon znaleckej činnosti, preto ministerstvo spravodlivosti nie je oprávnené začať proti súdnemu znalcovi správne konanie o uložení sankcie za správny delikt,
- 6. september 2010 – okresný súd predvolal súdneho znalca na informatívny výsluch na 28. september 2010,
- 28. september 2010 – okresný súd vykonal informatívny výsluch ustanoveného súdneho znalca, ktorý následne odovzdal súdny spis sp. zn. 22 C 30/03 zákonnej sudkyňi.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb 237/2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd uvádza, že vyšší počet účastníkov konania môže za určitých okolností sťažovať procesný postup všeobecného súdu, avšak napadnuté konanie nie je takýmto prípadom. Rovnako po právnej stránke sa vec nejaví zložitou. Koniec koncov je potrebné konštatovať, že doterajšia dĺžka trvania konania absolútne nebola závislá od zložitosti prerokovanej veci.

Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 1. októbra 2010 netvrdí, že by vec bola právne alebo skutkovo zložitá.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti v ich správaní, ktoré by významnejším spôsobom prispeli k doterajšej celkovej dĺžke trvania konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov okresného súdu zistil, že okresný súd v posudzovanom konaní nevykonával relevantnú procesnú činnosť v období od 13. augusta 2003 (zo strany sťažovateľov a spol. došlo k zaplateniu súdneho poplatku) do 24. apríla 2006 (okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. viac ako 2 roky a 8 mesiacov, a od 28. augusta 2007 (sťažovatelia a spol. zaplatili preddavok na trovy znaleckého dokazovania) do 11. júna 2009 (okresný súd prvýkrát zisťoval stav znaleckého dokazovania), t. j. takmer 1 rok a 10 mesiacov. Celkovo bol teda okresný súd vo veci nečinný 4 a pol roka. Za túto dobu teda nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02).

K obdobiu nečinnosti okresného súdu v súvislosti so znaleckým dokazovaním od ustanovenia súdneho znalca do 11. júna 2009 je potrebné dodať, že tolerovanie pasivity znalca ústavný súd hodnotí ako postup okresného súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov ako navrhovateľov v ich veci, a teda ako taký, ktorý spôsobil zbytočné prietahy vo veci (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 235/05, I. ÚS 348/06).

Obdobie konania od 11. júna 2009 do 28. septembra 2010, t. j. obdobie, v ktorom síce okresný súd nevykonával úkony priamo dotýkajúce sa merita veci, a teda smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov, ale úkony, ktorými sa snažil o dokončenie znaleckého dokazovania a vrátenie súdneho spisu súdnym znalcom, ústavný súd napriek opačnému názoru sťažovateľov nepovažoval za zbytočné prietahy v konaní, a to z dôvodu, že okresný súd skutočne vykonával činnosť, ktorá nevyhnutne predchádzala ďalšiemu možnému pokračovaniu v konaní, a nemožno okresnému súdu vytknúť ani to, že by

nevyužil jemu dostupné zákonné prostriedky na to, aby znalecké dokazovanie bolo čím skôr dokončené (poriadkové pokuty, informovanie ministerstva spravodlivosti) a mohlo sa v konaní ďalej pokračovať.

Inou je otázka, pokiaľ ide o včasnosť pristúpenia k príslušným opatreniam okresného súdu na zabezpečenie súdneho spisu od súdneho znalca, ako aj otázka príčin (uvádzaných súdnym znalcom, t. j. nezaplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania napriek tomu, že sťažovatelia a spol. tento 28. augusta 2007 zaplatili na účet okresného súdu) nevypracovania súdno-znaleckého posudku. Na tieto okolnosti ústavný súd nemohol neprihliadnuť a prirátal ich na vrub okresnému súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 000 €, ktoré odôvodnili pocitom bezradnosti z toho, že sa svojho práva nemôžu domôcť súdnou cestou, a obavou, že kým sa konanie právoplatne skončí, *„už množstvo z nich nebude môcť byť účastníkom konania či z dôvodu úmrtia alebo predaja bytu inej osobe, nespĺňajúcej nárok na odkúpenie pozemku za zníženú cenu“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľov dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku trvania konania a na dlhodobú bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu považuje za primerané každému v sume po 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil trovy za právne zastúpenie v celkovej sume 4 052,43 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v rozhodnom čase. Základná sadza za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 znížená o 20 % (zastupovanie dvoch a viac sťažovateľov)

je 84,34 € (t. j. 2 540,80 Sk) a hodnota režijného paušálu je 6,34 € (t. j. 191 Sk). Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 znížená o 20 % je 92,72 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 znížená o 50 % (znenie vyhlášky účinnej od 1. júna 2010) je 60,12 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

Sťažovateľom vznikol nárok na úhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia z 2. decembra 2008), za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 (podanie ústavnému súdu zo 4. novembra 2009) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 10. októbra 2010) v celkovej sume 4 380,56 €.

Keďže právny zástupca sťažovateľov si uplatnil náhradu trov v sume 4 052,43 €, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov v uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010